

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 24/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 25Cb/158/2018 z 8. novembra 2022 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Tiež navrhuje uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Tiež žiada priznať finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala zaplata 2 064,98 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom z 24. februára 2022 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke 2 064,98 eur s príslušenstvom, paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 40 eur a náhradu trov konania v celom rozsahu. Neskorším uznesením z 3. augusta 2022 okresný súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania 1 076,62 eur. Okresný súd nepriznal právnomu zástupcovi sťažovateľky odmenu za päť úkonov právnej služby – porady so sťažovateľkou. Cestovné náhrady za cestu osobným automobilom na pojednávanie súdu priznal vo výške 14,39 eur. V dňoch pojednávania sa sťažovateľka domáhala náhrady za stratu času (2x polhodina za cestu na pojednávanie a späť do sídla advokátskej kancelárie vo výške 214,15 eur).

3. Okresný súd v dôsledku sťažnosti sťažovateľky namietaným uznesením uznesenie okresného súdu z 3. augusta 2022 zmenil a zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania 1 337,49 eur s odôvodnením, že sťažnosť sťažovateľky bola čiastočne dôvodná. Náhradu trov konania navýšil o 243,60 eur (v porovnaní s uznesením okresného súdu z 3. augusta 2022). Okresný súd priznal odmenu právnenému zástupcovi sťažovateľky za 2 úkony právnej služby (porady so sťažovateľkou 27. novembra 2019 a 16. septembra 2020) v sume 243,60 eur a cestovné náklady v sume 17,27 eur s odôvodnením, že právny zástupca sťažovateľky k sťažnosti priložil záznamy o poradách. Okresný súd právnenému zástupcovi sťažovateľky nepriznal odmenu za 3 vyúčtované porady 31. januára 2022, 22. októbra 2021 a 23. februára 2022, pretože bol toho názoru, že tieto neboli vykonané hospodárne a účelne. Konštatoval, že od predchádzajúceho úkonu právnej služby vykonaného advokátom pre sťažovateľku uplynul zanedbateľný čas a porady (vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podaní strán sporu) tak neboli spôsobilé ovplyvniť pokyny sťažovateľky smerom k právnenému zástupcovi. K náhrade trov konania za stratu času okresný súd uviedol, že cesta právneho zástupcu zo sídla kancelárie (Havlíčkova 16, Bratislava) do sídla okresného súdu (Námestie Biely kríž 7, Bratislava) predstavuje vzdialenosť 5,1 km a objektívnu dostupnosť cca 11 minút cesty autom. Právny zástupca sťažovateľky podľa súdu nebol žiadnym spôsobom obmedzený vo výkone svojej advokátskej činnosti a vzdialenosť od sídla kancelárie do sídla okresného súdu je možné absolvovať bez komplikácií.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka tvrdí, že namietané uznesenie je nesprávne a relevantným spôsobom neodôvodnené. Sťažovateľka odvodzuje prípustnosť ústavnej sťažnosti od skutočnosti, že proti namietanému uzneseniu už nie je prípustný riadny ani mimoriadny opravný prostriedok. Sťažovateľka poukázala na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 87/2019 z 5. novembra 2019, podľa ktorého *„uznesenie vydané sudcom, ktorým sa rozhodovalo o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nie je rozhodnutím odvolacieho súdu a nemožno voči nemu účinne podať dovolanie“*. Ďalej namieta, že okresný súd jej nepriznal odmenu za všetkých 5 úkonov (porady právnej služby). Podľa jej tvrdení okresný súd v namietanom konaní nezohľadnil účelne a hospodárne vynaložené náklady, ktoré právny zástupca sťažovateľky preukázateľne zdokladoval. Nepriznanie náhrady za stratu času považuje sťažovateľka za rozporné s § 17 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a rozhodovacou praxou súdov vyššej inštancie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v dvoch rovinách argumentácie, a to smerom k nepriznaniu náhrady trov konania za 3 vyučované porady 306,98 eur s DPH a náhrady za stratu času právneho zástupcu presúvajúceho sa v rámci mesta Bratislava (214,15 eur s DPH).

6. So sťažovateľkou je potrebné sa stotožniť, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade

so zákonom [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 23.9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93]. Vo vzťahu k čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu má relevanciu „existujúci majetok“, za ktorý podľa judikatúry ústavného súdu, ako aj ESLP možno považovať tiež majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, na základe ktorých môže sťažovateľ tvrdiť, že má prinajmenšom „legitímnu nádej“ na ich zhodnotenie (III. ÚS 60/04, rozsudok ESLP z 29. 11. 1991 vo veci Pine Valley Developments LTD a iní proti Írsku).

7. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ale ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý. Problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje skôr výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08). Ústavný súd nie je v pozícii, aby všeobecne prehodnocoval rozhodnutia všeobecných súdov o účelnosti a hospodárnosti uplatnených či priznaných trov konania (IV. ÚS 433/2022).

8. Okresný súd sa v časti o nepriznaní náhrady za stratu času nestotožnil s názorom sťažovateľky o dôvodnosti refundovať stratu času cestou na pojednávanie. Okresný súd vysvetlil, že podstatou náhrady za stratu času právneho zástupcu je finančná kompenzácia za túto stratu počas trvania cesty do iného miesta, ako je miesto výkonu advokátskej činnosti, a v nadväznosti na to nemožnosť objektívne poskytovať právne služby počas takejto cesty. Cesta právneho zástupcu zo sídla kancelárie do sídla okresného súdu predstavuje vzdialenosť 5,1 km s objektívnou dostupnosťou cca 11 minút cesty autom, čo okresný súd nepovažoval za obmedzenie vo výkone advokátskej činnosti. Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky: *„Pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.“*

9. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej rozhodovacej činnosti o vlastnej zdržanlivosti pri prieskume rozhodnutí o trovách konania, považoval za vhodné zohľadniť aj to, či nepriznanie náhrady za stratu času 214,15 eur s DPH je v okolnostiach prípadu so sťažnostnou argumentáciou v ústavne neudržateľnom napätí a či preto odôvodňuje vyslovenie porušenia uplatnených práv. Rozhodnutie okresného súdu je ale riadne odôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd k posudzovanej veci poukazuje na uznesenie č. k. I. ÚS 4/2009 z 21. januára 2009, str. 13, v ktorom ústavný súd uviedol, že miestom úkonu vo vzťahu k sídlu advokáta sa rozumie celé územie mesta. V danom kontexte tak sídlo, ako aj miesto dotknutého úkonu právnej služby dopadali na jedno mesto. Ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné.

10. Okresný súd v namietanom uznesení nepriznal sťažovateľke náhradu trov konania za 3 porady uskutočnené 21. januára 2020, 22. októbra 2021 a 23. februára 2022 s odôvodnením, že porady neboli vykonané hospodárne a účelne a medzi úkonmi právnej služby uplynul krátky čas bez produkovania na porady nadväzujúcich podaní. Podľa názoru okresného súdu tak nebolo nevyhnutné realizovať porady a prehodnocovať postup sťažovateľky. V závere uviedol, že od právoplatného skončenia konania mal právny zástupca sťažovateľky dostatočný časový priestor na vyčíslenie trov konania.

11. Námietky sťažovateľky v okolnostiach preskumávanej veci podľa názoru ústavného súdu ani v tejto zložke trov konania (nepriznanie náhrady za stratu času 214,15 eur s DPH) nenapĺňajú z hľadiska intenzity ústavnoprávnu relevanciu. Aj v tejto časti sú závery okresného súdu v namietanom uznesení riadne odôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné.

12. Ústavný súd nezistil možnosť porušenia uplatnených práv sťažovateľky namietaným uznesením okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu